

V E R S L A G van lezingen en voordrachten, gehouden op bijeenkomsten
No.43 4 Sept. 1953 van de " O R D E D E R V E R D R A A G Z A M E N "
Voor wekelijkse ontvangst opgeven aan: J. L. Buitendijk,
Alg.Leid., Buys Ballotstraat 11 's-Gravenhage.
Alle correspondentie: Alg.Secr. W.Chr.C.v.E I J K E L,
Magnoliastraat 32 's-GRAVENHAGE Telefoon: 32 44 77.

x in de kantlijn betreft de vraag
- " " " " het antwoord

N A D R U K V E R B O D E N !

Goeden avond vrienden,

Aan het begin van deze bijeenkomst beginnen we weer met het oude liedje, de oude waarschuwing: bedenkt U a.u.b. dat er geen enkel wezen buiten de Schepper onfeilbaar is en dat niemand buiten dat Wezen de algemene waarheid - en daarmee bedoel ik dus de alomvattende waarheid - kennen kan. Alles wat daaronder blijft dat is een deel van de waarheid, dat is een deel van de mogelijkheden die er in de schepping liggen. En wij zijn toch uiteindelijk - evenzeer als U - een deel, een heel nederig en klein deel van die schepping. En dan mogen we groots en trots zeggen: "ja maar, we hebben dan toch onze Orde", maar wat is deze Orde vergeleken bij de cosmos? Dat is niets. Onze waarheid is zo onmetelijk klein, zo klein vergeleken bij die grote waarheid. En daarom: zoekt zelve, denk na, critiseer als het niet anders kan, spreek het ave-rechts tegen, maar laat U toch a.u.b. niet verleiden om ons nu het denkwerk voor U te laten doen en daarmee in vrede te leven. Dan doet U Uzelf zeer zeker geen goed, want alleen een waarheid die Uzelf gevonden hebt - die als het ware met U vergroeid is - heeft enige betekenis voor U. En U doet ook óns geen goed, want wat hebben wij eraan om alleen maar te roepen in deze put der materie en alleen maar te horen een echo zonder enig bijgeluid. Ook wij willen gaarne van U leren. Wij trachten van U te leren, wijzer te worden, beter. En als U het dan niet doet omwille van Uzelf, doe het dan om onzentwille. Denk, denk na, onderzoek, critiseer, durf zelf de grote waarheid aan te streven en beschouw ons hoogstens als zeer bescheiden vrienden die U de weg wijzen, die U zeggen: ook hier ligt een juweel van waarheid verborgen, ook hier zien we een vlak van dit grootse geheel, van deze onmetelijke edelsteen die is de totale waarheid Gods. En daarmee heb ik dan de inleiding voor U gesproken, dit toch vaak enigszins - laten we zeggen - onaangename puntje, omdat het steeds weer terugkeert; het wordt zo vervelend en het is altijd weer zo hard nodig. En nu we dit achter de rug hebben, kunnen we meer op ons gemak overgaan tot het onderwerp van onze keuze. En zoals U dat reeds verteld is, hebben wij ons voorgenomen om nu eens onder de loupe te nemen: de mens en hoe de waarheid in de mens gegroeid is, hoe de mens zich eigenlijk gedragen heeft tegenover z'n omgeving en z'n God. En dat doen we niet zonder enige reden, want per slot van rekening leeft in elk mens en leeft ook in elke geest een zeker atavistisch instinct, dat teruggrijpt naar deze oude, nog bijna dierlijke waarden. En daarom beginnen wij met te spreken over HET SCHEPSEL EN HET DOGMA. U zult zich misschien niet voor kunnen stellen dat een dogma ook buitenkerkelijk kan bestaan, of dat het buiten de mensheid zelfs levensvatbaarheid heeft. Toch is het zo. Gedurende zoveel eeuwen dat U ze niet meer tellen kunt, maken de wintervogels op een bepaalde wijze hun veren vet. Ze zouden het ook op een andere wijze kunnen doen; ze zouden daar een andere volgorde voor kunnen gebruiken, maar het is voor hen nu eenmaal een dogma dat het altijd zó goed is. Begint U een beetje te begrijpen wat ik bedoel? Uw poes thuis, ach die zou op honderd manieren een prettige plaats om te liggen kunnen zoeken, maar ze houdt er een speciale kattenmanier op na; ze zou zich op 20, 30 verschillende wijzen evengoed kunnen wassen als ze het nu doet, maar in de kattenwereld bestaat er ook een soort dogma: je bent alleen schoon als je op deze bepaalde wijze met je tong je hele lichaam beroerd hebt, zover als dat mogelijk is althans. Die dogma's die hebben natuurlijk in het begin van de mensheid ook bestaan en in het hele vroege begin had de mens eigenlijk maar één dogma en dat was: "eet voor je gegeten wordt". Helemaal niet begrijpende dat er nog andere methoden waren om te winnen in de strijd om het bestaan, dacht de mens alleen aan zichzelf en stond daarmee - zoals op het ogenblik menig verstandelijk behoorlijk ontwikkeld dier, dus wat een behoorlijk intellect heeft - als eenling tegenover een omwereld. En dat dogma dat leeft vandaag aan de dag nog voort, want de oude volkswijsheid zegt nog steeds: het hemd is nader dan de rok. Ze is zo oud, die wijsheid, dat in de verre nevels van het verleden die wijsheid al groot geschreven staat met lichtende letters. Het is als het ware de lichtreclame van de eerste mens die reikt tot in Uw tijd. De eenvoudige mens bemerkte echter dat het met het "ik" niet goed ging, zonder dat dat "ik" er iets aan kon doen of

zonder dat zichtbare omstandigheden ervoor aansprakelijk konden worden gesteld dat nu eens dit en dan eens dat ongeval gebeurde aan één persoon, terwijl een ander juist steeds geluk had en dus altijd een goede jacht had en altijd net op het laatste nippertje toch nog kon ontkomen. Wat was toen het tweede dogma? Er bestaat een wereld buiten ons die we niet kunnen zien. Het is niet alleen een dogma, het is een waarheid, maar het werd zeer dogmatisch naar voren gebracht. Je moet geloven in de toverkracht van geesten. Wanneer je over een rivier gaat, offer dan maar aan de watergeest opdat hij je niet grijpt. Wanneer je door de bossen gaat, let op hoe de vogels vliegen, want ze verraden je welke invloeden er schuilen. Ook deze dingen zijn zeer oud. Wanneer je vruchtbaarheid verlangt, geef dan aan de boom die overheerst een deel van je buit; spijker een stukje vlees daar tegenaan. Wanneer je drinkt, gooi dan wat van je drank aan de voet van die boom. Het was een soort dogma; men dacht niet dat het anders zou kunnen in die dagen, want vergeet één ding niet: dogma en axioma zijn eigenlijk gelijk; alleen wanneer het theologisch is spreekt men van een dogma, wanneer het van meer wetenschappelijke waarde is dan zal men het al heel gauw een axioma noemen, een onbewijsbare stelling die aanvaard moet worden. Welaan, vanaf de vroegste tijd heeft de mens geleefd krachtens en door de onbewijsbare stellingen die hij aanvaardde, en altijd weer heeft hij de waarheid zich zien ontglippen en heeft toch - juist krachtens dit foutief begripen - de mogelijkheid gevonden om door onderzoeken, door streven wat verder te komen. Het lijkt haast of gedurende het bestaan van deze mensheid - de ontwikkeling van Uw ras - er een soort achtervolging wordt gelopen. Met grote schreden stormt de waarheid voor de jagende mensheid uit en haar voetstappen zijn de kentekenen van vooruitgang en van wat men foutievelijk wel eens noemt beschaving. U zult begrijpen dat deze dingen alle hebben moeten groeien. Om dat te worden wat gij vandaag aan de dag aanschouwt als mensheid, heeft die mensheid heel veel schreden moeten afleggen op deze jacht, heeft zij heel ver moeten gaan. En in verband daarmee moeten wij waar wij het schepsel naast het dogma zien staan - niet vergeten dat vanaf de eerste tijd van het bestaan een zekere magie en het bijgeloof zoals dat heet, een zeer grote rol hebben gespeeld. Geloof mij, het is niet zo dat een dogma de waarheid smoort. Een dogma overleeft meestal zichzelf; het wordt vernieuwd en verjongd en treedt in een andere vorm hernieuwd in herschijning, beantwoordend aan de eisen en gedachten van een nieuwe mensheid en gaat verder, evengoed als gij. Het is een keurslijf der gedachten, zeker, maar het groeit met de gedachten mee. Het dogma van de oude tijd dat vandaag nog leeft, is het dogma van de magie. Wanneer gij de wetten kent bestaat er geen dogma meer. Maar gij kent de wetten niet; gij hebt hier en daar een verschijningsvorm gezien, ge hebt uit ervaring geleerd dat wanneer een bepaalde ster in een bepaalde stand staat, bepaalde stromingen op aarde merkbaar worden. Astrologie.. ja, maar ook magie, werken met wetten, wetten die niet algemeen bekend zijn en verder een dogma, het dogma dat deze ster juist voor deze invloed staat en altijd zal blijven staan, het dogma dat er geestelijke krachten zijn rond U, onbewijsbaar vaak, soms ontstellend bewezen en dan het dogma dat ze beschrijft; ge kunt ze niet bewijzen. Ze zijn tastbaar en voelbaar soms rond U en toch kunt ge met Uw stoffelijke middelen niet vastleggen wie ze zijn en wat ze zijn, wanwaar ze komen en waarheen ze gaan. Maar het werd voor U noodzakelijk om ze vast te leggen. En zo zien we dan de verschillende stellingen van de eerste religie ontstaan. Wouden bevolkt met vreemde demonen, heersers die hele dierenstammen kunnen opzwepen of terugroepen, de goden van de jacht, de goden van de wind. Goden? eigenlijk demonen. Langzaam maar lichtend gaat bij de werkelijke denker en zoeker open een begrip dat nieuw is, het ontplooit zich als het ware als een lotus, heel voorzichtigjes. Eerst een schemering van wit tussen het groene sluitblad van het magisch dogma, dan de eerste ontplooiing. Er is een God, er is een Schepper, er is er één die deze wereld geschapen heeft, gebouwd, die alles geboetseerd heeft als het ware met Zijne handen in deze vorm. "Wat is dat voor iemand?", komt de vraag, en het dogma antwoordt: "Wat kan hij anders zijn dan ons spiegelbeeld?" Dan begint het schepsel zich te bewegen in een vreemde wereld, een wereld waarin de goden nog leven en toch de grote God de Oppermachtige, de geheimzinnige invloed achter de schermen. Er verrijzen mysterieën, priesterkasten en grotere stamomvattende religies groeien als het ware vanzelf, en elk hunner stelt voor zichzelf aan de hand van de eigen ervaring vast zijn eigen waarheid. Dit is waar en ze hebben vaak gelijk, want hoe vreemd het ook moge klinken: er is geen dogma uitgesproken gedurende de hele geschiedenis van de wereld en van de mensheid, er is geen enkel axioma gesteld dat niet in zich draagt de grote kern der waarheid. Maar het dogma is niet genoeg, het moet uitgelegd worden, men moet het ook aan de eenvoudigen duidelijk maken. En dan groeien er om zo'n enkele gedachte heen soms waanzinnige vervlechtsels van allerhand fantastische gedachten, dan wordt het dogma tot

een machtsmiddel en het schepsel valt als slaaf van zijn eigen schepping. Zie daar het dogma in de wereld. Wanneer de schepselen een andere richting van denken hadden genomen - laten we aannemen dat het mogelijk zou zijn - dan zouden ze misschien op een geheel andere wijze hun regels gesteld hebben, dan hadden ze misschien gezegd: "een dogma is niet iets wat door een ieder aanvaard moet worden", en dan zou men gezegd hebben: "dit is een waarheid die wij erkend hebben en die gevoegd moet worden bij alle andere waarheden, opdat wij uit de overeenkomst van vele waarheden de werkelijke kern kunnen vinden." Maar ze hebben dat nooit gedaan, ze hebben altijd zich beroepen op eigen superioriteit, ze hebben altijd gezegd: "wij alleen kunnen waarheid vinden", en daardoor is de mensheid altijd geweest een kokende zee van haat en angst en zelfgerechtigheid; wij weten het en niemand anders, wij zijn de machtigen en niemand anders, wij merken Gods wil en niemand anders, wij spreken Gods woord en niemand anders, wij.. "ik" bedoelt men daarmee. De zelfverheffing van het schepsel, eigenaardig verschijnsel. Het is als het ware de zondeval, het is de zonde van de mens die tracht zichzelf te maken tot God, zonder er de capaciteiten voor te bezitten. Adam at een vrucht, verleid? Ja goed, het is inderdaad waar: sexen hebben elkaar verleid, maar waarom? Omdat er één was die dogmatisch tegenover de mensheid durfde te stellen deze waarheid: ik weet voldoende en ik ben groot genoeg om zelf te beslissen wanneer voor mij het uur voor één of andere daad is geslagen; ik hoef mij niet meer aan de leiding te onderwerpen. En daarmee beschreed hij een gevaarlijk pad, maar een pad dat grootse mogelijkheden bood. De mieren hebben het anders gedaan en de bijen en de wespen; zij hebben gezegd: het individu blijft altijd ondergeschikt in de maatschappij. In een mierenest is er één wil die regeert, de wil van een volk en het individu geldt niet. Zij worden als het ware geleid door een groepsgeest en zijn daarvan de onzelfzuchtige en onbaatzuchtige dienaren. En ook zij zijn verstard en in die verstar-ring hebben ze verloren het recht om een insectenwereld van deze aarde te maken, met werktuigen te werken zoals de mens, want waar alleen maar de gedachte van het algeheel, de gedachte dus van enkelingen - tot een dogmatische stelling gesublimeerd - alles moet beheersen, daar is geen ruimte meer voor uitvinders, daar is geen ruimte voor kunstenaars en voor dichters, daar is geen ruimte meer voor een mens met eigen gedachten of verlangens; daar is alleen nog maar ruimte voor een machine, een machine die leeft en die de wil en de wet van het geheel slaafs volbrengt. Kijk, de mens heeft dat pad niet gekozen en hij beging de zondeval, maar vallende vond hij een nieuwe vrijheid, een vreemde vrijheid, want geloof mij, wanneer de geesten des lichts een geest - ontwakend in het wordend menselijk lichaam - benijd hebben, dan is dat niet gebeurd om een paradijs, dan is dat niet gebeurd om een onschuld, maar juist om deze zondeval en de zekerheid dat de mens zich rehabiliterende, eens deze zonde overwinnende, bewust de waarheid zou bereiken die hij onbewust slechts kon ondergaan. We zouden kunnen zeggen: de geschiedenis van axioma en dogma begint bij Adam. En dan bedoel ik Uw bijbelse Adam evenzeer als de rode Adam die is de Adam van de aarde. Op het ogenblik dat deze begonnen hun eigen weg te kiezen veranderde er iets en de mens heeft dat voortgezet. Gij denkt misschien dat de mensen kuddedieren zijn en gij hebt gelijk. De mens kán nu eenmaal niet buiten een gemeenschap leven, daartoe is hij helemaal niet gebouwd, daar is zijn structuur, zijn moreel niet op ingesteld. Maar diezelfde mens heeft één, één plek waar hij alleen leeft, waar hij een eeuwigdurende heremiet is, of hij nu is de jagende oermens die met stenen en knotsen en een primitieve lans met een spitse punt van steen misschien zou trachten om een of ander voorhistorisch dier te doden, of de mens van vandaag aan de dag, en dat is het gedachtenleven. Het ontwikkelde denken, het beredeneerd denken, het intellect, dat maakt van elk Uwer een afzonderlijk wezen met zijn eigen wensen en met zijn eigen dogma's. En wanneer we nu - teruggaande even naar de Oudheid, nog voordat ik deze redevoering ga besluiten - zien wat er daar gebeurde, dan valt ons op dat juist deze primitieve mensen zo onnoemelijk veel verschillende godsopvattingen hadden. Zij vonden hun god in de schepping, dat is waar, maar de een vond ze in een kat en de ander in een alligator, de volgende in de woudduif en een ander zag hem in de statige vlucht van de kraanvogel en zag god in met was begroeide steen of in een bron die ergens opborrelde, klaar water schenkend in het midden van een beschaduwde woud. En ze hadden gelijk, allen, maar ze begrepen niet dat een ieder een deel van de waarheid kan zien en dat er buiten deze waarheid altijd weer een andere, betere en nieuwere waarheid is. Ze hebben elkaar gedood omwille van goden; ze hebben elkaar ge-offerd op de meest barbaarse wijze, en daaruit zijn voortgekomen de aanbidders van een stier, een heilige stier, een stier die in het begin werkelijk wit was en zonder smet, zinnebeeld van een altijd vruchtbare scheppingskracht, zinnebeeld van een stoffelijke wereld vol van driften, en meer nog, zinnebeeld van

het eeuwigdurend offer aan de wet. Het was een tijd dat het dogma verslaptte, niet omdat elke mens voor zichzelf niet de overtuiging had van de gerechtvaardigheid zijner daden, maar omdat zij die regeerden op dit eilandenrijk, beseften dat God achter elk symbool kan schuilen en dat er geen symboliek bestaat die niet op enigerlei wijze God spiegelt. Ook dezen waren dwaas, want op het ogenblik dat zij groots van macht de natuur beteugelden, achtten zij zichzelf voor het nederige werk te goed en ze hebben slavenvolkeren gebracht op hun eilanden. Ze hebben ze gebracht, de donkerhuidigen, de felle ogen en de omfloerste stemmen en ze hebben hun geleerd hoe te strijden, hoe de zeeën te bevaren, hoe met vuur de natuur te overwinnen, de tekenen van een sidderende aarde en de geheime symbolen in de sterren. Maar zij vergaten één ding: een mens verlangt meer dan dat, hij verlangt niet alleen kennis maar hij verlangt de vrijheid om met die kennis te werken, te maken van dat volk slaven. Het Rijk is ondergegaan, ondergegaan aan menselijke hartstocht, aan magie, aan dwaasheid. Vanaf dat ogenblik zien we het schepsel wederom worstelen met het dogma, vanaf dat ogenblik worden de pyramidetorens overbouwd, krijgen de goden nieuwe namen en is het niet meer graan dat symbolisch geofferd wordt, maar het lillende hart, getrokken uit een levend mens of een levend dier. Vreedheid, angst voor geheimzinnige machten en duivels en demonen. Arme mensheid, zo dicht de waarheid genaderd te zijn en haar dan omwille van wat gemak te verloochenen. En zo is het meer gegaan in de geschiedenis van de mensheid, maar het vreemde, het wonderlijke is, dat het dogma leefde lang, lang nadat degenen die het eens hadden geconstateerd, waren verdwenen van de wereld. Atlantis' wijsheid klinkt nog in Peru en in Tibet; de wijsheid van langvergane negerrijken klinkt nog door op de eilanden in de Caraïbische Zee, klinkt nog door in de geheime praktijken van geheime genootschappen ergens in donker Afrika. De stellingen blijven bestaan en de mens - al deze stellingen vergarende - zal zien hoe steeds meer de zuivere waarheid kristalliseert. En om m'n rede te besluiten zou ik U een paar punten aan willen geven van deze wijsheid, door de eeuwen vermoed, als dogma en als axioma vastgesteld, maar vandaag aan de dag eerst geworden tot een waarheid: het oude panta rhei is werkelijkheid, alles vloeit, alles stroomt, alles beweegt, de materie heeft haar vastheid verloren, de mens is geworden tot een ander wezen. "Er zijn geesten van de lucht, geesten van zee, geesten van aarde; alles heeft zijn eigen geest, zijn eigen god", zeiden de Ouden. "Alles kent zijn eigen straling, z'n eigen absorptievermogen, alles heeft z'n eigen aard, z'n eigen gedrag en z'n eigen mogelijkheden", zeggen de geleerden van vandaag. "De mens leeft eeuwig", zegt het dogma, niet als mens, doch als kracht geschapen uit God. "Het is vast te stellen", zo zegt de geleerde "dat er in het menselijk lichaam meer krachten werken dan zuiver stoffelijk verklaard kunnen worden." Wil en voorstellingsvermogen, de wereld van het onwerkelijke overheerst de wereld van realiteit in de mens. Dat zijn dogma's die hun nieuwe vorm gevonden hebben, dogma's die wetenschap zijn, niet voleind misschien, niet volmaakt, maar toch gekristalliseerd tot een waarheid waarin men niet slechts gelooft maar waarmee men werken kan. De schepselen zullen alleen te enigerlei tijd moeten beseffen dat het dogma van hun leven en wetten slechts een begin is, dat het onbewezene - als dogma vooruitgezet - misschien nu voor sommigen dwaasheid lijkt, maar in zich draagt deze glorierijke kern die later zal leveren het zogenaamd wetenschappelijk bewijs, d.w.z. de mogelijkheid om er actief en te allen tijde mee te werken, om er mee te rekenen en rekening mee te houden. Dat heeft het dogma gedaan voor de mens. Het dogma heeft de mens gebracht tot daar waar hij nu is; een punt vol tweeslachtigheden, een punt waarop de mensheid zal moeten beslissen of zij meer gelooft in haar eigen dogma of in de waarheid die eruit is voortgekomen. En ik geloof dat we daarmee over dit onderwerp voor vandaag genoeg gezegd hebben. Wij zullen nog verder gaan en wij zullen proberen om in alle beschavingen de werking allereerst van het dogma, maar ook van het geloof en van de geesteskracht aan te tonen. Wij zullen proberen U te bewijzen dat elk volk, elk ras, elke beschaving, niet bepaald wordt door haar stoffelijke vermogens maar door de geestelijke kracht die zij voort kan brengen en door het dogma dat haar vaak, al te vaak wordt in plaats van een stap, een trede als het ware op weg naar de waarheid, één sport van de Jacobs ladder, dat een loodzware ring hun doet verzinken in vergetelheid en hun grootheid doet vervallen voor de tijd. Dat zullen we proberen nu te bewijzen. En wanneer we dat bewijs geleverd hebben, dan geloven we dat U ook zult gaan begrijpen dat Uzelve rustig kunt leven met Uw dogma, met Uw eigen stelling, die voor U de waarheid is, maar dat het ogenblik dat ge deze waarheid anderen opdwingt ge Uzelve en de anderen die het aanvaarden, doemt tot ondergang en tot hernieuwde zondeval. Wanneer daar nog wat over te vragen is, vrienden, dan ben ik graag tot Uw beschikking om daar nog antwoord op te geven.

x Moeten wij het ook als een dogma beschouwen dat de mensheid afstamt van Adam en Eva?

- Het is een dogma waaraan velen vasthouden, maar wie achter het dogma ziet en de symbolen leest van Adam en van de uit hem geboren - vergeet dat niet-Eva, die zal daarin een geheel andere geschiedenis zien, een geschiedenis die, zelfs wetenschappelijk, waar en waardevol is. Maar deze waarheid wordt vaak door het dogmatisch vasthouden aan eigen inzichten nog te ver teruggedreven. Maar voor het honderd jaar verder is zal men er niet meer over vechten waar het paradijs gelegen heeft, maar zal men het paradijs terugbrengen tot dat wat het werkelijk was: een geestestoestand van volmaakte harmonie, ongeacht de omgeving. Ik geloof dat ik daarmee dan Uw vraag dus voldoende beantwoord heb.
- x Ik wou graag vragen: in hoeverre kan ik daar kwaad mee doen door een ander mijn dogma's te willen opdringen?
- Daar kunt U in zoverre kwaad mee doen; om een ander Uw dogma op te dwingen moet U het onveranderlijk vastleggen. Een dogma in Uzelve - in U besloten - dat kunt ge voor Uzelve prijsgeven op het ogenblik dat het niet meer gewenst is. Wanneer ge het een ander hebt opgedwongen dan zult ge - juist omwille van deze machtsdaad, ook wanneer gij verder zoudt gaan zelve - geestelijk U vasthouden aan dit dogma en Uw eigen waarheid niet willen kennen. Zo zult ge blijven staan op het punt waarop gij U bevonden hebt op het ogenblik waarop gij de mogelijkheid vond een ander Uw dogma op te leggen. Is dat duidelijk?
- x Neen, niet helemaal.
- Is het niet helemaal duidelijk? Goed. Wanneer U een ander Uw dogma opdwingt - let wel, ik spreek hier dus van opdwingen en niet van een uitwisselen van meningen van dogma, wat heel iets anders is en prijzenswaardig - dan zult U dus ingrijpen in het leven van een ander. U kunt niet ingrijpen in het leven van een ander en dan volledig Uw eigen handelingsvrijheid behouden. Is U dat duidelijk?
- x Ja.
- U zult dus gedwongen zijn, indien U dat dogma bij die ander er ingehamerd hebt en U zult het zelf prijs willen geven, om te allen tijde rekening te houden met Uw verantwoording ten opzichte van die ander en daardoor niet in staat zijn vrij Uw wegen te gaan en zo snel voorwaarts te komen op het pad van kennis als gewenst is. Is het nu duidelijk?
- x Ja.
- Over dit onderwerp nog iets te vragen, vrienden? Alleen over dit onderwerp. (Er is nog iemand die wel een paar vragen heeft doch deze worden door de intelligentie naar de "vragenrubriek" verwezen en verlaat deze intelligentie ons met ons goeden avond te wensen).

De ORDE DER VERDRAAGZAMEN houdt haar bijeenkomsten iedere Vrijdagavond (8 uur) in het Gebouw "KEN U ZELVEN", de Ruyterstraat 41, d e n H a a g. Bezoekt deze trouw en introduceer zoveel mogelijk Uw vrienden en kennissen, voorzover zij serieus van ons werk willen kennismaken.

Goeden avond vrienden,

Ons onderwerp dat is klaar en nu komt U aan de beurt. Heeft U een onderwerp waar U ook graag eens wat over zou horen vertellen? Als het enigszins kan zullen we dat dan doen zo goed als we dat kunnen.

- x Zoudt U eens willen spreken over de zonneleer van Echnaton, het licht voor de mensheid van toen, wat hiervan uitging en wat heeft ze het Westen gebracht?
- Ja, de tweede definitie die maakt eigenlijk het eerste een beetje moeilijker, vooral omdat er een angeltje in zit. Want de leer van Echnaton was natuurlijk een hele goede en een hele mooie leer en die kwam eigenlijk hierop neer: Alles leeft door het licht; wanneer er geen zon is dan is de aarde leeg en somber, maar die steeds weer terugkerende zon geeft eigenlijk kracht die doet alles wassen, doet alles groeien, ja zelfs de Nijl treedt niet buiten haar oevers wanneer die zon nu toevallig een paar rare fratsen uithaalt. Ja dus, zei Echnaton, wanneer ik iets zoek dat het scheppingsvermogen uitdrukt, wat kan ik dan beter nemen dan het symbool van de zon? Maar als ik nu alleen zet: de zon, dan doe ik er toch nog iets aan te kort, dan zou het net zijn alsof ik zou willen zeggen: "daar in de hemel, daar die zon, dat is nu God", maar ik bedoel eigenlijk een lichtende kracht die overal naartoe uitgrijpt. En om dat dan verder te volbrengen heeft hij dan ook aan het symbool dus stralen gemaakt, elke straal uiteindigend in een handje. Dat wil dus als het ware zeggen: God is de kracht die naar alle kanten uitgrijpt. Maar ja, dat was nu de leer van Echnaton, maar hij had er helaas niet mee gerekend dat hij optrad als een concurrent op een overvoerde markt met z'n waarheid, want er waren al een hele hoop zonnegoden van meerdere of mindere grootte. Daar waren de priesters van Re, de priesters van Ammon Râ,

de priesters van Osiris en weet ik wat al meer. En ja, die zouden nu zo'n nieuwe god erbij nog niet zo erg hebben gevonden, maar Echnaton die zei daar ijskoud, zo maar: er is maar één God, de rest dat is allemaal maar een bijzaakje, daar moet je je niet druk over maken, dat is allemaal maar een voorstelling, dar moet je niet aan offeren, je moet geen grote offers brengen, maar wanneer de zon komt - wanneer ze opkomt - begroet haar met een lied om daardoor de schepper te danken voor zijn goedheid dat we weer een nieuwe dag hebben; wanneer ze ondergaat, dank dan die onzichtbare macht die deze zon doet rijzen en doet ondergaan, dank die ervoor dat ze uiteindelijk weer de aarde kracht en leven en moed heeft gegeven. Ja, en zo is het dan eigenlijk gebeurd. Echnaton die heeft daar wel, toen hij zijn eigen gekozen naam aanvaardde, heeft hij een heel groot werk aanvaard; hij heeft een stad gebouwd speciaal gewijd aan Aton, hij heeft tempels gebouwd, maar hij kon er wel op rekenen dat dat niet lang zou duren. En nadat er al een paar keer pogingen om hem zo heel voorzichtig, zonder dat het al teveel opviel, te doen verhuizen naar de onderwereld, moest hij dan ook werkelijk sterven. En toen hij gestorven is, ja, toen waren ze er direct bij om al z'n dichterlijke odes aan de zon - werken van wonderlijke schoonheid soms - te verbranden, zijn naam weg te beitelen, de symbolen van Aton te verbrijzelen, ja, men ging zelfs zover dat men die stad die hij gewijd had aan zijn god en zijn godsbegrip, tot een verboden gebied verklaarde waarin alleen de uitgeworpenen mochten wonen en die verder moest worden overgelaten aan de jakhalzen en alle brengers van de dood, de schorpioenen, de slangen en wat er nog meer aan ongedierte was. En daarom heeft eigenlijk Echnaton geen grote invloed gehad. Hij heeft een buitengewoon verlicht inzicht gehad in de werkelijkheid op de wereld, maar aan de andere kant was hij een betrekkelijk zwak vorst en dat wat hij aan de volkeren van het Oosten had kunnen brengen, nu ja, dat is eigenlijk binnen een eeuw door de tijd weggespoeld om pas weer terug te keren nadat duizenden jaren verlopen waren. En daarom kunnen we eigenlijk niet zeggen dat die Echnaton zo'n buitengewoon grote betekenis heeft gehad als verlichter van het Oosten. Hij heeft een grote, een heel grote betekenis gehad - maar dat is weer iets anders - door het stichten van een inwijdingsschool, gebaseerd op de gedachte van één cosmische god, waarvan alle andere uitingen als het ware alleen maar schijnvormen zijn. Maar ja, die geheimscholen die hebben eigenlijk niet veel invloed gehad tot ongeveer een twee honderd jaar voor Christus. Maar nu vraagt U: wat betekende het licht voor die oude volkeren? Wel, voor die oude volkeren betekende het licht: het leven, betekende: de oppermachtige heerser. De zon die doodde aan de ene kant, maar de zon zonder wie je niet leven kon aan de andere kant. Een misschien wat willekeurige god die daar ergens zetelde in die vurige bol die langs de hemel ging. En omdat je nu eenmaal je een god niet kunt denken als een bol hebben ze er al heel gauw een zonneschip bijgemaakt. En zo was voor hen eigenlijk de zon een soort esoterische macht die de zichtbare uiting was van een voortdurende handeling van een godheid. Ik hoop dat ik het zo duidelijk genoeg vertel. En deze invloed die is naar het Westen toe gegaan en die heeft daar - ook al vóór Christus zelfs - een betrekkelijk grote invloed gehad op het geloof van verschillende trekkende stammen, die we dan later terugvinden als Vikings, Noormannen en wat er verder bijhoort. Die zonnebootjes die werden dan ook zelfs in IJsland vervaardigd en daar hadden ze een symbool dat heel dicht nabij komt het symbool van de Egyptenaren. Maar die zon die ging al heel gauw op de achtergrond staan in het Westen; zij kon niet blijven een zichtbaar symbool toen er eenmaal een onzichtbare god aanvaard was. Toen eenmaal die natuuraanbidding wegviel, toen was het niet meer mogelijk om deze zon als een soort groot symbool te handhaven; er moest iets anders voor komen en toen zeiden de primitieven: "de zon is het oog van god, daarmee aangevende dat de geweldige macht van de zon en haar grote invloed eigenlijk niets anders betekende dan één kruimeltje van het goddelijke wezen. Daar hadden ze alweer gelijk in. Maar toen kwamen er zo'n paar soorten kettters, die zeiden: ja maar, wij hebben alleen met de zon te maken dan toch maar, van de rest merken we niet veel en die zon die komt tóch wel op; laten we ons dan maar bezig houden met de machten die die zon zo nu en dan verduisteren. Ik bedoel niet verduisteren in die zin zoals U het misschien wel eens in de krant vindt, maar zoals wolken die ervoor komen enz. enz.. Nu, toen heeft men de zon een hele tijd teruggedreven en we vinden haar soms nog in de 15e eeuw b.v. bij sommige schilders terug als een kenteken van het goddelijke; daar wordt God voorgesteld, zetelend op de aarde, die dus de basis is van Zijn troon, met achter zich als een auricool werkelijk de zon. Maar later wordt dit ook allemaal formalistisch en zo gaat de betekenis van het licht eigenlijk teloor. De feesten die oorspronkelijk de feesten

zijn van een zonnediens - denkt U maar eens aan zonnewendefeesten, nietwaar, dat waren toch wel heel belangrijke feesten, ook in het Westen, even goed als de vier kwartaaldagen waarop de zon haar verste punt innam en recht boven de pyramides stond, wat in Egypte grote feesten waren - die worden langzamerhand vervangen door Christelijke feestdagen en daarom is de betekenis van het licht eigenlijk vervaagd; het wordt vereenzelvigd met allerhand begrippen en we zouden kunnen zeggen: religieus gezien heeft de zon niet zoveel meer te betekenen tegenwoordig. De oude gedachte die Echnaton heeft uitgesproken, die vinden we maar heel zelden terug in het Westen ook in het Oosten zijn er nog maar een paar sekten die zich daar werkelijk aan vasthouden. Maar de betekenis van het licht is een andere geworden toen men ontdekte dat het licht een zekere kracht, een zekere energie uit ging drukken, nietwaar. Men begon te spreken over stralingsdruk van licht, over trillingen van lichtstralen, en toen kwam men er al heel gauw toe om te zeggen: ja, maar dan moet er toch eerst een straling zijn voordat er een trilling kan komen. Nu ja, en op die manier heeft men langzamerhand dan ook alweer geleerd, en dat gaat weer verder toenemen, om het licht te vereenzelvigen met een vorm van kracht. En op het ogenblik dat dát gebeurt, dan is de wereld uit het Westen - langs een heel andere weg eigenlijk - precies daar aangekomen waar heel lang geleden Echnaton al stond. Die zei: de zon is de kracht, ze is het symbool van de cosmische kracht voor ons, en de cosmische kracht is alles wat er bestaat, is ons leven, is de uiting van het goddelijke. Nu, en dan hoop ik daarmee dan toch zo zonder teveel moeilijke klippen te omzeilen, het onderwerp behoorlijk behandeld heb. Als het niet zo is, dan vertelt U het maar. Als er niemand iets zegt dan zal het wel goed zijn. Is er nog wat over te vragen of wat bij te vertellen?

x Ja, er wordt beweerd in het boek van Sperling dat de Meesters van het verre Oosten beweren dat de zon haar krachten en haar warmtestralen uit de aarde ontvangt. Is dat zo?

- Neen, dat is niet zo; dat kan ik U wel zo even vertellen. Maar die zon die ontvangt wel haar kracht - en dat is nou heel eigenaardig - uit planeten, uit planetoiden, meteoren en wat dies meer zij, die daar uit het heelal komen; dat is wel waar. Want die zon dat is eigenlijk niets anders dan een oververhitte massa van allerhand stoffen in een betrekkelijk vluchtige vorm met een zeer kleine, ietwat vastere kern waar - door de enorme energieafgifte - een voortdurende ontbinding van het atoom ontstaat. Dus de zonnekracht zouden we kunnen zien als een radio-actieve brand. En wat gebeurt er nu elke keer wanneer daar iets inkomt en geloof me, er valt nogal eens wat op de zon hoor; U hoeft niet te denken dat er nog een brokje van de aarde overblijft als ze in een jaar dat krijgt te slikken wat de zon slikt in ongeveer vijf seconden. Dus dat is heel wat wat daarop terecht komt. Deze hoeveelheid nu, vanuit de ruimte komende vaste stof, wordt daar omgevormd, ontbonden. Bij die ontbinding en omvorming komt energie vrij; door deze vrijkomende energie krijgen wij weer die sterke intense werking in de kern van de zon, die zich in haar buitenste laag dan weer als gloed, als kracht vertoont. Dus ik hoop dat U dat goed begrijpt. Het is helemaal niet zo dat er ergens hier op aarde een soort straalstation is, of dat die hele aarde een gloeiende bol is, nietwaar, en dat je jezelf in de spiegel ziet en dat je denkt: tjonge, tjonge, wat zal het dáár heet zijn. Begrijpt U, zo is het niet. En wat dat betreft zou ik U dan ook aanraden om het door U genoemde boek héél voorzichtig te lezen, want er staan wel grote waarheden in, maar ja, laten we zeggen: het is een bal-masqué der waarheid, want ze draagt vermommingen. Ja vrienden, als we daarmee het onderwerp afgewerkt hebben dan ga ik het medium vrijgeven, hoor. Dus geen vragen meer? Over dit punt hoor. Mijn voorganger zei: - dat geldt voor mij ook - "ik vang een ander geen vliegen af." Nu, dan wens ik U allemaal nog een prettige en zegenrijke avond en dan leg ik - om het zo maar eens te zeggen - het bijltje erbij neer, in dit geval het medium, dat dan wel weer tot zijn eigen persoonlijkheid terugkeert. Goeden avond.

VRAGEN, welke nimmer een persoonlijk karakter mogen dragen, kunt U schriftelijk inzenden aan J.L. Buitendijk, Buys Ballotstraat 11, den Haag. U zult dan te zijner tijd in de VRAGENRUBRIEK het antwoord kunnen vinden.

NA DE PAUZE.

Goeden avond vrienden,

VRAGENRUBRIEK, d.w.z. ik zal proberen alle vragen waar we wat van weten, zoals we hier bij elkaar zijn - U weet wel ik speel hier alleen maar voor spreekbuis voor een combinatie van werkers eigenlijk - te beantwoorden.

Als U iets persoonlijks vraagt krijgt U geen antwoord. En U heeft de kans als U wat doms vraagt - en nu wil ik U helemaal niet ontmoedigen - nietwaar, maar als U b.v. vraagt of Uw kanariepietje in het hiernamaals leeft, dan heeft U kans dat er een gek antwoord bovenop komt, hoor. Ik waarschuw U maar, dan weet U tenminste waar U aan toe bent. Nu, laten we dan maar beginnen met de vragen, als er tenminste zijn.

x Volgens de Protestantse leer zijn wij verantwoordelijk voor onze eigen daden, maar alles is voor ons voorbeschikt, dus daaruit volgt dat wij niets aan onszelf toe of af kunnen doen en we moeten verantwoording afleggen van onze daden. Kunt U mij dat verklaren hoe men daarmee komt? Volgens hen uit Gods woord.

- Ja, dat is een kwestie van een contradictio in terminis, he; dat is een tegenspraak. Kijkt U eens, er staat inderdaad geschreven in de Schrift op meerdere plaatsen, dat de Heer leidt, uitverkiest enz. Wanneer de Heer dus leidt en uitverkiest, dan blijkt daaruit dat de daden van de mensen niet vrij zijn, tenminste zo redeneert men. Op dezelfde manier zou je kunnen zeggen, maakt de Staat U tot belastingbetaler, nietwaar? Het wordt U opgelegd en U heeft het maar te voldoen, en als U het niet kunt, dan wordt U voor Uw in-gebreke-blijven verantwoordelijk gesteld. Het is op zichzelf misschien nog niet zo'n gek idee. Als God een mens was zou dit mogelijk zijn, maar God is nu eenmaal geen mens en God stelt ons inderdaad voor onze daden verantwoordelijk, want er zijn een paar stukjes waar men minder aandacht aan besteedt en welke consequentie men gaarne bestrijdt, maar daar hoort o.a. ook bij dat er van meerderen uitdrukkelijk staat geschreven dat zij terug zullen keren op aarde, terwijl Jezus b.v. uitdrukkelijk zegt dat Hij was, voordat Hij op aarde was. Hieruit blijkt dus wel dat in de Bijbel wordt aangenomen - wanneer men hem goed leest althans - een voorfase en een naphase van het menselijk bestaan. Hoe deze verloopt wordt niet uitdrukkelijk vastgesteld, wel merkt men uitdrukkelijk op dat de doden eens op zullen staan; dat is punt één en ten tweede dat meerderen in de stof zullen wederkeren. Ook wordt verder vastgesteld dat lichamelijke dood geen noodzaak is. Denkt U b.v. aan Elia die opvoer in een vurige wagen. Wanneer nu de Protestanten hun leerstuk gaan vergelijken met deze gegevens, dan zouden ze het volgende moeten zeggen: wij zijn verantwoordelijk voor onze daden, want wij hebben te allen tijde de vrijheid om Gods besluiten af te wijzen of te aanvaarden. In dit afwijzen of aanvaarden is onze vrijheid en dus ook onze verantwoordelijkheid gelegen. Wij zijn echter anderzijds deel van Gods schepping, worden dus beperkt door het wezen Gods - want God heeft ons maar een bepaald deel van de schepping als ons gebied aangegeven - en bovendien geregeerd door de wetten Gods. Door deze wetten, plus deze beperking, wordt onze weg bepaald. Die weg wordt bepaald op deze wijze: dat men dus het beginpunt zowel als het einddoel vaststelt en verschillende van de tussenfasen uitdrukkelijk aangeeft, krachtens deze wetten. Nu kan hieruit de conclusie worden getrokken dat de mens verantwoordelijk is voor zijn daden, maar dat deze verantwoording - altijd bestaan blijvende - niet wegneemt dat van het begin afaan in een bepaalde richting Uw weg werd geleid; dat U met bepaalde bekwaamheden en begaafdheden over deze wereld gaat, dat deze wereld U beperkingen oplegt, kortom dat Gods wetten U niet alle mogelijkheden van een vrije wil geven. U kunt het wel willen, maar U kunt het nog niet volbrengen. U hebt vroeger geleefd, ergens, U heeft bestaan voordat U hier was; de gevolgen van dit bestaan zullen zich uiten in Uw stoffelijk bestaan. Deze consequenties van Uw eigen daden, plus Gods wetten, zult U moeten verwerken. Wanneer U deze wereld verlaat, dan zult U opnieuw komen in een andere levenssfeer, waar U weer de consequenties ook moet ondergaan van Uw voorgaande levens en waar U dan ook tevens - en dat staat dan wel niet uitdrukkelijk in de Bijbel, maar dat is toch zo; dat hebben we zelf ervaren - de mogelijkheid weer wordt geboden tot vooruitgang. Ik geloof dat ik daarmee de vraag voldoende heb toegelicht en ik hoop duidelijk gemaakt te hebben hoe deze Protestantse opvatting dus, op zichzelf juist is en alleen in haar verklaringen vaak opvallende fouten zijn ingeslopen. Is dat voldoende zo?

x Dank U wel.

x Is het z.g. Osiris-graan inderdaad afkomstig uit een Egyptisch koningsgraf?

- Als U het graan bedoelt dat onder dit merk wordt verhandeld, uitdrukkelijk "neen". Wanneer echter de vraag ietwat anders bedoeld wordt en U dus zeggen wilt: is het mogelijk dat de kiemkracht-onder omstandigheden - van graan bewaard blijft gedurende vele duizenden jaren, dan moet ik "ja" zeggen. En er is dus inderdaad de mogelijkheid dat dit graan kiemt. Het is echter onwaarschijnlijk dat dit graan onder de omstandigheden, zich zo snel verveelvoudigt dat alles wat als Osirisgraan wordt aangeboden, Osirisgraan

is. Verder moeten wij uitdrukkelijk opmerken dat een eigenschap van het Osirisgraan niet is - zoals men valselijk voorgeeft - het groter aantal halmen, maar een veel grotere halm, een zwaardere halm die dus veel langer is en meer korrels bevat. En degenen die zich daar verder over in willen lichten, die kunnen zich dan wat dat betreft het beste ~~eventjes~~ werpen op de oude geschiedenis en zullen dan ook zien dat in de oude tijden granen bestonden wier halm - zoals ook bij sommige grassoorten - meer dan drie vierde van de stengellengte in beslag nam. Dat is helemaal niet zo vreemd; granen zijn uiteindelijk een soort veredelde grassoort. Blijft me hoogstens nog om op te merken - nu we het er toch over hebben - dat dit graan zeer zeker eigenschappen bezit die van waarde zijn, maar onder de moderne omstandigheden deze eigenschappen wel zeer snel zullen verkomen, terwijl het bovendien de vraag is of het niet buitengewoon vatbaar zal zijn voor allerhand ziekten waartegen de bestaande granen gehard zijn, aannemende dus dat men ook van dit werkelijk Osirisgraan uit zou zaaien. Men houde er verder buiten de zakelijke relaties tot enigerlei Egyptisch graan of Osirisgraan etc. Ik hoop dat de vraag voldoende beantwoord is. Is er nog iets over te zeggen?

x Mag ik eens even wat zeggen?

- Ja.

x Ik heb het gezien, tenminste als dat het juiste is. Het is inderdaad veel groter, maar de uitstengel, die uit dat graan komt is lang en gekruld, terwijl dit bij ons graan recht is. Het is dus net een pluk kronkelende aartjes die daar bovenuit hangen.

- Ja, maar weet U waar U dan mee heeft te maken? Dan heeft U niet te maken met Egyptisch graan, maar met een zeer primitieve graanvorm die o.a. in Indië nog wel voorkomt, die nog heel dicht bij het wilde graan staat, het wilde koren dus, wilde tarwe.

x Wat zijn sacramenten des altaars, zowel de gewone Mis als de Requiëm-Mis? En in welk verband is Jezus daarbij betrokken?

- Een sacrament is de toediening onder begeleiding z.g. van sacramentele handelingen van enigerlei stof of enigerlei contractuële bintenis en deze wordt dan op magische wijze bevestigd; dat is een sacrament. Een sacrament des doops betekent dus een opname in een Christengemeenschap. Het zijn overigens niet alleen de Christenen die de doop kenden als opname, want dit was ook bij de oude Azteken bekend en werd ook gebruikt bij verschillende religies in het verre Oosten. Deze doop dan is het bevochtigen met water en bovendien het toedienen van zout; het water symboliserende afwassing, daarmee te kennen gevende dat het verleden - in zoverre het de contracterende partijen aangaat - afgelopen is. De betekenis is verder dat men zich onderwerpt - voor de dopeling - aan de gemeenschap waarin men opname heeft gevraagd en in wordt opgenomen. De handeling wordt sacramenteel door het wijden van het water en event. ook van het zout; zout is in de Christenheid vaak wel de gewoonte. Dit zout is een zuiverend element - werd als zodanig vroeger ook wel medisch gebruikt - en dit zout heeft dan dus het symbool van vriendschap, aanhang, van gastrecht als het ware en geeft tevens ook nogmaals aan de zuivering van smetten uit het verleden. Dit zelfde kunnen wij dan verder op elk sacrament - met lichte variaties gezien de toepassing - verder verklaren. Wat heeft Jezus daar mee te doen? Wel, Jezus heeft daar dit mee te doen: Hij heeft door Zijn offer zich gemaakt tot een vrijwillige drager van de lasten der wereld. En nu moet U niet denken dat Jezus Uw zonden nu maar allemaal bij elkaar zamelt en ze zelf afdoet; dat is niet waar. Maar alle nadelige invloeden - die door niet goede handelingen tot stand zouden komen - kan Jezus voor een ieder die zich tot Hem richt, doen verminderen in kracht. De consequenties materieel blijven; geestelijk echter wordt het grote lichtende overwicht van Jezus gezet tegenover de kleine bewustzijnsdaling - geestelijk gezien - die op de zonde volgt en daardoor wordt de mens op hetzelfde peil gehandhaafd, terwijl echter de Lichtgeest Jezus, in deze bezwaard wordt met een deel van deze last die Hij neutraliseert. Dus dat is eigenlijk de taak die Jezus inneemt, waar de kerken - optredende voor Jezus - uiteindelijk Jezus moeten stellen als de tweede persoon in het contract, de tweede onderkenaar als het ware. En U zult begrijpen dat niet de kerken daartoe het volledige recht hebben. Uiteindelijk kan een ieder het wel in z'n hoofd krijgen om namens de een of andere grote geest te gaan dopen, maar Jezus houdt geen rekening met het al of niet macht hebben van degeen die het contract aangaat, maar alleen met de bedoeling van degeen die het contract vraagt. Het komt er dus niet opaan hoe het voltrokken wordt; indien het contract zelf tot stand komt is het geestelijk contact, is de geestelijke band gelegd met deze Geest des Lichts. En dan kunnen we verder gaan. De betekenis dus van een Mis-offer is het volgende: het is een symbolische voorstelling allereerst van het ingaan - eerste deel der Mis - tot de plechtigheid, het

kennisnemen als het ware van het werk van Jezus, wordt besloten met het lezen over het algemeen van een deel der handelingen der Apostelen in epistels of wel een daaraan gelijk zijnde deel uit brieven of apocriefe brieven en wat dies meer zij, en gevolgd over het algemeen door het voorlezen van een fragment der Evangelieën die een beschrijving geven van Jezus' leer en leven. In sommige kerken wordt het dan gevolgd door een korte toespraak of een langere toespraak door een predikant, een priester in dit geval. Daarna echter begint men symbolisch het offer van Jezus op Golgotha te herhalen. Op zichzelf heeft dit niets te betekenen, want anders dan zou elk kind dat deze sacramentele handelingen zou verrichten, daarmede ook Jezus werkelijk doen afdalen, offeren etc. Dat is natuurlijk dwaasheid. Wat gebeurt er dan wel? Door dit beleven - intens beleven hopen wij - van dit symbolisch offer, wordt de geest teruggeleid tot Jezus en kan op deze wijze met Jezus in contact komen. Hiervoor wordt dan ook vaak het Avondmaal gebruikt, ofwel ^{de}communie. Een communie wordt vaak valselijk voorgesteld als het komen van Jezus juist in de vorm van een hostie. Laten we ons goed bewust zijn dat deze hostie symbool is van het gebeuren, dat het werkelijk gebeuren bestaat in de ontvangsbereidheid van de mens die zich verheft zover als hij kan tot de Lichtgeest Jezus en uit deze Geest kracht ontvangt, iets wat dus zonder het ritueel ook mogelijk zou zijn, maar waarvoor het ritueel gunstiger omstandigheden schept. En wanneer nu een dergelijk Mis-offer dan wordt besloten met een wegzending, dan is dit ook een gaan in vrede, waarmee men dus eigenlijk de mensen nogmaals bevestigt dat zij de vrede verworven hebben, indien zij het contact met Jezus - bereikt tijdens deze bijeenkomst - kunnen behouden, inderdaad ook bezitten en voorgoed bezitten. Nu moet ik dan eventjes verder gaan, een requiëmmis, of een begrafenismis. In deze begrafenismis wordt het Misoffer opgedragen ten behoeve van één of soms meerdere overledenen. In een dergelijk geval stelt men zich voor dat dit offer aan de overledene ten goede komt. De overgeganen weten dat dit niet het geval is, tenzij hiermede gepaard gaan intense gedachtenstromen; deze gedachtenstromen kunnen niet door het offer zelve worden verwekt, maar kunnen slechts door de mens die het beleeft, te voorschijn gebracht worden. In een dergelijk geval is het dus mogelijk dat - door contact met hogere sferen - kracht in de mens ontstaat die door de innig uitgesproken beden voor een bepaalde overgegene, inderdaad hem kunnen bereiken, zodat deze kracht als het ware wordt doorgegeven. Het zijn dus magische handelingen en wij mogen bij deze handelingen vooral niet uit het oog verliezen dat het ritueel zeer bijkomstig is en dat het gebeuren zelve plaatsvindt in de geest en niet bepaald wordt door een stoffelijk gebeuren. Ik hoop dat dat antwoord voldoende is.

- x Het dopen van een jong kind van een half jaar of een jaar, dat heeft eigenlijk geen zin.
- Neen, dat heeft geen zin, want in dit kind is geen bewustzijn; het begrijpt niet wat er gebeurt. Het heeft dus voor het kind zelve geen nut. Het legt daarentegen de ouders een verantwoording op, want zij gaan deze overeenkomst aan namens het kind. Vandaar ook dat men meestal doopgetuigen heeft en dat deze doopgetuigen - door hun ondertekening event. van het formulier dat daarvoor staat, of door het uitspreken van een formule - zich verplichten het kind op te voeden in dit geloof en te zorgen dat het in dit geloof ook werkelijk leven kan. En zo heeft het dus voor het kind een indirecte waarde, n.l. door de verplichting die het aan de omgeving als het ware oplegt, het doopsel, waardoor het kind dus verzekerd wordt van een opvoeding in een goede geestelijke sfeer. En dat zou ik toch niet helemaal uit willen vlakken. Maar het wegnemen der zonden door het doopsel en ook van de erfzonde als een plotseling en wonderdadig gebeuren, dat moet ik helaas afwijzen, daar onze ervaringen ons inderdaad geleerd hebben dat hiervan geen sprake is.
- x Dan is het dus niet van de minste invloed als een kind dat pas geboren is en overgaat zonder dat het gedoopt is.
- Neen, die invloed die kan het alleen hebben voor de ouders, waar de ouders - in een bepaalde geestesgesteldheid verkerende - daarin een geruststelling kunnen vinden soms, maar voor het kind zelf niet. Per slot van rekening, God is toch geen koopman; God die zegt toch niet: je moet Mij eerst betalen met een sacrament, voordat ik je je rechten als Mijn schepsel toeken. Dat is toch dwaasheid, nietwaar? God kent aan iedere geest, aan ieder mens rechten toe en dat is n.l. het recht om Zijn Rijk - zoals men dat noemt - te betreden, dus om eens tot hem te keren. Of de mens hiervan gebruik maakt, ligt aan deze mens, hangt van deze mens volkomen af. Wil de mens dat niet doen dan laat God hem de vrijheid om eerst te ervaren dat hij verkeerd doet, opdat hij als een zelfstandig wezen God zou kunnen vinden. En daar heeft uiteindelijk een sacrament verder heel weinig mee te doen. Maar het sacrament is voor de mens de bevestiging van een waarheid die hij wel weet, maar ook uiterlijk tot

uitdrukking moet brengen. Het is dus de uiterlijke verschijningsvorm van een innerlijke belevenis; dan alleen heeft het waarde. Nou.

- x Een Mis voor de overledene heeft die invloed op de ziel die over is gegaan?
- Als U deze Mis bijwoont en U bidt uit Uw hele hart dat deze ziel licht zal mogen ontvangen, ontvangt ze licht, niet door die Mis maar door het feit dat U die Mis meeleeft in deze gedachte. En op die manier kan ze dus uitwerking hebben. Maar wanneer U een Mis laat lezen met de gedachte: "nu ja, ik offer er een tientjes aan en laat die priester nu die naam ook maar noemen", dan spijt het me wel maar dan helpt het niets, helemaal niets. Er moet dus werkelijk een gebed achter schuilen; onthoudt U dat. Wanneer de priester natuurlijk oprecht en intens voor zo'n mens bidt, helpt dat ook. Maar als een priester de opgave krijgt om laten we zeggen zo'n tien of vijftien overgeganen te herdenken bij een bepaalde Mis - dat voor kan komen - dan zult U wel begrijpen dat het blijft bij het noemen van de namen in het formulier en dat misschien een enkeling die hij gekend heeft, inderdaad daar baten van heeft, maar voor de anderen is het noodzakelijk dus dat er mensen bij zijn die speciaal deze plechtigheid meemaken voor deze mens. En dan kan men ook wel een Mis meemaken, nietwaar, die niet wordt opgedragen speciaal voor deze overledene en dan is het net zo goed. Zijn we er doorheen door dit probleem of zitten er nog meer kantjes aan vast? Ja, nu dan gaan we met de volgende vraag verder.
- x De eerste spreker heeft gezegd dat, wanneer men een dogma aan een ander oplegt, daarna daar altijd aan gebonden is. Ik wilde nu vragen, is het opvoeden van kinderen nu eigenlijk ook geen dogma?
- Inderdaad, vandaar dat U een zeer grote verantwoordelijkheid heeft ten opzichte van de opvoeding van Uw kinderen. Dat is juist de grote verantwoording van het ouderzijn. Dacht U dat een kind in de wereld brengen alleen maar betekent dat je het moet voeden totdat het de leeftijd heeft dat het voor zichzelf kan zorgen? Boven dat dierlijke standpunt bent U een heel eind uitgegroeid; U bent inderdaad ervoor verantwoordelijk dat U Uw kind een goed voorbeeld geeft en dat U Uw kind de goede geestelijke waarden leert kennen, niet op een overdreven manier; dat het kind in een gezonde sfeer leeft. En hoe meer U dat kind dwingt in een bepaalde richting, hoe meer verantwoording U op zich laadt. En vandaar dat ik heel erg medelijden heb met sommige zielen aan onze kant die hun kinderen - overtuigd door hun goed recht - streng dogmatisch opvoeden, op een zodanig strenge wijze, dat de kinderen later uit de band zijn geslagen. De verantwoording lag bij de ouders en deze verantwoording beseffen ze nu en het is voor hen zeer moeilijk om dan aan te zien hoe dan vaak de zaak verkeerd loopt. En dan doen ze alles om dat te herstellen, maar het is bitter. Zo is dus het opvoeden van een kind inderdaad in een zekere zin een dogma. Maar vergeet niet dat het kind zelf ook een dogma stelt. Het normale kind stelt het dogma: mijn moeder is veiligheid en liefde, mijn vader is zekerheid, verdediging en grootsheid. Dat vindt U heel vaak en dat duurt juist in de periode die later zo van grote invloed is, ongeveer van het derde jaar af tot ongeveer het tiende jaar toe. Wee de ouders die in deze periode hun kinderen falen, die laden een heel grote verantwoording op zich. Nou, ik geloof dat ik daarmee ook genoeg beantwoord heb.
- x Ik dank U wel.
- x De filosoof Jung leraart het persoonlijke en collectieve onbewuste zieleleven van waaruit dromen en allerlei niet realiseerbare gedachten naar voren komen. Wanneer gesteld wordt dat hetgeen hier door U (het medium) geprojecteerd wordt, voortkomt uit dit collectieve onbewuste ziele (of gedachtenwereld) en dus daarmee het bestaan van een bovennatuurlijk geestesleven bestreden kan worden, welk antwoord geeft U op dergelijke stelling?
- Ik kan er alleen dit antwoord op geven: dat de heer Jung in zijn psychologisch onderzoek inderdaad komt tot een zeer aanvaardbare stelling. Dat inderdaad er een feit is van een persoonlijk onderbewustzijn, maar ook van een gemeenschappelijk bovenbewustzijn; dat inderdaad praktisch alles wat wij U brengen, ook uit dit bovenbewustzijn geprojecteerd zou kunnen zijn en dat dus een dergelijke stelling blijk zou geven van een poging om met het op aarde bekende tot uitdrukking te brengen wat men aanvoelt, echter heeft de heer Jung buiten beschouwing gelaten het feit dat de impulsen in dit bovenbewustzijn vooral, niet alleen te verklaren zijn uit de zuiver stoffelijke omstandigheden van de wereld, uit de psychologische reacties van de individuen als zodanig. Dat er dus nog meerdere invloeden werken. Welke deze invloeden zijn is op de wereld al heel moeilijk voor U te bepalen, echter evengoed als de massa-psychose de lemmings kan drijven tot een plotseling zoeken van ondergang, zo kunnen bepaalde uit het bovenbewustzijn komende stromingen de wereld plotseling dwingen tot grote daden ofwel tot vernietiging. Het individu zelve heeft de mogelijkheid zich hieraan te onttrekken maar de gemeenschap als zodanig zal deze invloed ervaren. Deze invloeden nu worden beheerst door krachten die gro-

ter zijn dan wij. Wij zijn slechts delen van dit bovenbewustzijn, eens bekleed hebbende een stoffelijke persoonlijkheid en thans bekleedende een geestelijke persoonlijkheid, waarbij wij echter door onze grote ontvankelijkheid voor gedachten, meer deel uitmaken van het bovenbewustzijn, terwijl het z.g. persoonlijk onderbewustzijn bij ons tot praktisch nihil geslonken is. Dus dat zou ik dan tegenwerpen. Ik hoop ook dat dit antwoord duidelijk genoeg is, want als we dit helemaal uit moeten gaan rafelen, dan kunnen we er ook nog wel een tijdje over doen; dan zouden we moeten beginnen eigenlijk de heren Jung en Freud gedeeltelijk te verheerlijken en gedeeltelijk af te maken.

- x Ik ben niet helemaal voldaan maar toch wel grotendeels. Kijkt U eens, de gedachtengang is deze, aansluitend bij de eerste openbaring van deze avond over de ontwikkeling van het menselijk bewustzijn, waarin gesproken werd over de ontwikkeling in het denken van de mens ten opzichte van de geestenwereld b.v. de ontwikkeling van het veelgodendom naar het monotheïsme. En als we nu verder gaan op deze weg, komen we dan niet op de duur tot de slotsom dat er werkelijk geen geesten bestaan. Persoonlijk heb ik er tot op heden weinig aan geloofd, vandaar dat ik wel iets voel voor de stelling van Jung. Dus Jung gaat van deze redenering uit: alles, ook wat wij op dit moment als bovennatuurlijk aanvaarden, komt eigenlijk voort uit het cosmische onderbewustzijn van de mens, dus waar hij zich op baseerde dat is eigenlijk een bezinksel van onze voorouders.
- Ja, waarbij dan de mogelijkheid van geestelijke invloeden wordt uitgeschakeld. Maar wanneer wij uit zouden gaan - laten we dan die geest even verwaarlozen zelfs - van het feit dus dat deze ontwikkelingsgang door mijn voorganger geschetst volkomen logisch is, wat zou dan noodzakelijkerwijze het resultaat moeten zijn? Uit het onbewuste leven - waarbij dus een gemeenschappelijk bewustzijn de drijfveer voor alle daden is - wordt geboren het persoonlijk bewustzijn. Kan dit persoonlijk bewustzijn zich verder verfijnen? Of zou dit bewustzijn terug moeten vloeien tot een nu uit persoonlijk standpunt gewaardeerd beleven van het bovenbewustzijn? Wanneer we dit nu noemen het cosmisch onder- of bovenbewustzijn; ik zou het bovenbewustzijn willen noemen omdat het ligt boven de bewustzijnsnormen van het individu. Maar wanneer wij dit aannemen dan komen wij hieruit op de slotsom "God", nietwaar? Wanneer U zegt dat de mens het product is van zijn voorouders - overigens zou er nog wel het een en ander over te zeggen zijn, hoor - maar dan zouden we dus aan moeten nemen dat de mens van het ogenblik geen realiteit is, maar een brandpunt van dit bovenbewustzijn. Kunt U mij zover volgen; kunt U meekomen, ja?
- x Ja.. (door het aanhoudend hoesten in de zaal enkele woorden niet te verstaan).
- Wanneer wij dit nu aan gaan nemen, op welke gronden moeten wij dan de geest ontkennen? Want dan leeft in elk individu een groot aantal geesten en dan zou de enige beperking dus zijn - die we door het uitbouwen van deze stelling verwerven - dat, terwijl één punt uit dit totaal bewustzijn naar voren treedt in de mens, hij beheerst wordt door alle punten van dat bewustzijn die in het verleden tot uiting zijn gekomen, ofwel dat de persoonlijkheden van het verleden te allen tijde leven in de mens van heden en onder omstandigheden dan ook kunnen treden uit deze mens. Maar wanneer dit inderdaad gebeuren kan - dat een mens dus de normen van het verleden in het heden kan plaatsen; het zijn overigens dingen die geloof ik voor de parapsychologie bewijsbaar zullen zijn, onder hypnose lijkt me dat zeer goed mogelijk - dan zou hieruit moeten worden geconcludeerd dat in elke mens een wereld leeft. En als in elke mens een wereld leeft, hoe wil men dan komen tot een bepaling van het al of niet zijn van geesten? Want wij moeten toch op een of andere manier een waarde toekennen aan deze invloeden. Dus dit aannemende zelfs. Maar nu ga ik verder: waar begint de mens? Misschien in het eerste plasma? Misschien in de eerste cel die gevormd werd, de eerste proteïne-cel die door straling tot leven gebracht werd? Of schuilt die mens in de straling, of schuilt hij in de bron van die straling, of schuilt hij in de oorzaak die die bron tot straling bracht? Weet U wat we dan uiteindelijk ook moeten zeggen als we zo verder gaan? De mens is God, maar God met een beperkt bewustzijn. En als we dat zeggen dan zijn dus alle mensen uiteindelijk één, bestaat er inderdaad geen geest en dan is alles wat er bestaat een schijnvorm. En nu kunnen we aannemen dat, wanneer het er opaan komt inderdaad het door ons waargenomene en voor ons waarneembare te allen tijde schijnvormen zijn, maar wij kunnen niet de realiteit bepalen. Wie zou dan ons het recht willen ontnemen om voor onszelf ons eigen leven en onze persoonlijkheid vast te leggen en te zeggen: ziet, wij zijn geest, ons daarmee onderscheidende naar onze wereld van Uwe wereld? Ik bedoel, dan kunnen we natuurlijk zeggen: "ja, maar dat is allemaal subjectief", natuurlijk, maar de objectieve waarheid is niet vaststelbaar, ook niet in het individu zelve en wij moeten dus wel leven in een subjectieve wereld. En zolang als wij dan voor onszelf subject zijn en rond ons

de wereld zien als waarneembaar object, mogen wij besluiten dat wij een persoonlijkheid bezitten. Ik denk zelfstandig, dus ben ik; ook een filosofie. Maar ben ik werkelijk, of is er iets anders dat door mij denkt? Ook een aardig probleem: denk ik dat ik denk? Begrijpt U? Dus zo kunnen we verder gaan en dan kunnen we uiteindelijk komen tot een absolute ontkenning van alle zijn, overlatende één denkvermogen - en dan zijn we bij de Oosterse wijsbegeerte aangeland - en dan zeggen we: er is niets behalve een God die droomt. Maar zolang als ik nog besta en deze waarheid niet doorgrond, dan vind ik het toch wel erg prettig dat ik mijzelf een persoonlijkheid mag noemen. En laten we dan maar zeggen dat ik geest ben; ik heb een bewustzijn dat ik op aarde geleefd heb in een bepaalde vorm, in een bepaalde tijd, ik heb het bewustzijn dat ik voordien ook al geleefd moet hebben en ik leef op het ogenblik nog d.w.z. ik ervaar, ik verwerk impressies enz., daarom noem ik mijzelf een persoonlijkheid en dat moet U mij niet kwalijk nemen. (Het medium lacht bij het uitspreken van deze laatste woorden).

De leiding deelt mede dat er nog diverse vragen zijn doch stelt voor - met het oog op de tijd - deze tot een volgende maal te laten liggen.

- In dit geval moet ik mij inderdaad aan de leiding onderwerpen. Het is voor mij geen bezwaar om verder te gaan met beantwoorden maar we moeten rekening houden met de tijd wordt hier gezegd. Voor mij is tijd dan een fictief begrip, dat komt omdat ik waarschijnlijk ook een persoonlijkheid ben die in Uw tijd fictief schijnt, ofschoon ik mijzelf als realiteit ervaar. Dientengevolge vrienden, neem ik afscheid van U en geef ik dan het woord over aan de laatste spreker . Goeden avond.

ABONNEMENT OP ONS WEKELIJKS VERSLAG. Door storting van f 5.- op giro no. 517676 ten name van J. Rientjes, Havenkade 60 te Scheveningen (tel.554162), verzekert U zich gedurende 10 weken van de ontvangst van ons orgaan dat 50 cent per nummer kost.
VAN ALLE REEDS VERSCHENEN NUMMERS HEBBEN WIJ NOG EXEMPLAREN IN VOORRAAD

Goeden avond vrienden,

Wij zullen dan besluiten met HET SCHONE WOORD. Ik meen dat de meesten Uwer weten wat dit betekent en ik verzoek U dus mij ten hoogste zes onderwerpen te geven waarop ik dan een korte eindthese zal bouwen.

- x MOED - ONBEWUST - MOEDERLIEFDE - VREDE - HARMONIE - ERVARING - DOGMA .

De moederliefde geeft de moed die in andere gevallen vaak mankeert. Het is zeker niet de wijsheid of de ervaring die haar leidt, neen, het is het onbewuste. Maar wanneer door de ervaring het bewustzijn verworven wordt dan valt de ban van het dogma weg uit het leven en kan men werkelijk harmonie, vrede en verlossing bereiken.

Is dat voor U voldoende?

- x Ja.

De moederliefde vraagt en vraagt en vraagt,
Terwijl zij denkt te geven,
Want door het onbewuste gedreven
Heeft de moeder heel haar leven
Op het kind gebouwd;
Ze is met het kind vertrouwd
En kan het moeilijk slechts
Aan 't eigen leven wedergeven.
Vol moed strijdt ze dag aan dag
En vaak zelfs door de nacht,
Opdat het kind het goede slechts
En niet het kwade wordt gebracht,
Maar weet nog niet waarom.
Zij begrijpt zo vaak zichzelf niet
En zingt als maar het oude lied
Van moederliefde en moederdrang,
Ze is onbewust zo vaak ook bang
Om dit bezit te moeten missen.
Maar wanneer eenmaal ervaring komt,
Wanneer de driften zijn gedaan,
Wanneer in de mens een ogenblik
De sluizen opengaan
Die geven aan 't beperkte ik

Iets der oneindigheid.
Dan keert het bewustzijn bij U in,
Dan wordt de geest bevrijd
Van de sombere ban van 't dogma
Zonder vraag aanvaard.
Dan verbleken de beelden
Uit het verleden
Waarop ge blind U hebt gestaard,
Dan ligt voor U een rijkdom en weelde
Van geestelijke kracht.
Wanneer ge die aanvaarden kunt
Dan hebt gij, door het aanvaarden
Van Uw God, Uzelve vrede gebracht.
Dan keert in U de harmonie
Met den Schepper weer,
Dan kunt ge niet meer eenzaam zijn,
Dan zijt gij met den Heer
Die 't Al geschapen heeft;
Dan zijt gij één met al wat leeft
Dan zijt gij kracht tussen de kracht,
Dan zijt gij macht, geboren uit de macht,
Dan zijt gij licht dat voorwaarts gaat
Door 's levens duistere nacht.
Wanneer ge dan de liefde kent
Die men als moederliefde roemt,
Dan zal Uw liefde geven zijn,
Zult ge niet zoals anderen
Die zich geroemd hebben
Zeggen: ik beveel
En ik verlang en ik begeer,
Maar zult ge geven altijd weer.
Geven en streven naar het bewustzijn
Dat groot overwinnen kan
't Dwangbeeld van dood en vernietiging.
Dan keert ge terug tot een kracht
Die eens was, de kracht die altijd zal zijn,
Bevrijd van angst en pijn,
Maar vooral van een dogma,
Een sombere ban door Uzelve geschapen.
Dan leeft ge in werkelijkheid,
Thans is Uw leven nog slapen
En dromen van mogelijkheden.
Moge uit Uw verleden
U zo een toekomst bloeien.

En met deze wens besluit ik deze bijeenkomst voor U en wens U allen een
prettige huisgang en een gezegende nachtrust,
Goeden avond.

Van de band overgenomen	
en g e s t e n c i l d	
d o o r	
Type- en Copieerinrichting	
J. R i e n t j e s	
HAVENKADE 60 - SCHEVENINGEN	
Telefoon	: 55 41 62